

Rok szkolny 2024/2025

Klasa 6

Ocenianie i klasyfikowanie z biologii

1. Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z biologii, wynikających z realizowanego programu nauczania.

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
	1. W królestwie zwierząt	<i>Uczeń:</i> ■ podaje wspólne cechy zwierząt ■ potrafi wyjaśnić, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych	<i>Uczeń:</i> ■ wskazuje poziomy organizacji ciała zwierząt ■ podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych	<i>Uczeń:</i> ■ potrafi zdefiniować pojęcia <i>komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm</i> ■ przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej (na podstawie podręcznika)	<i>Uczeń:</i> ■ podaje i opisuje cechy charakterystyczne bezkręgowców i kręgowców ■ charakteryzuje pokrycie ciała bezkręgowców i kręgowców ■ wymienia przykłady szkieletów bezkręgowców	<i>Uczeń:</i> ■ opisuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt ■ na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej

	2. Tkanki: nabłonkowa, mięśniowa i nerwowa	■ wyjaśnia, czym jest tkanka ■ wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych ■ przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	■ potrafi wymienić najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej ■ potrafi opisać budowę wskazanej tkanki ■ przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	■ wskazuje miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek ■ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy pomocy nauczyciela rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	■ potrafi scharakteryzować budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych ■ rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych ■ omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej ■ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem	■ na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych ■ potrafi wykazać związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami ■ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych ■ wykonuje z dowolnego materiału model wybranej tkanki zwierzęcej
--	---	--	--	---	--	--

	3. Tkanka łączna	■ wymienia rodzaje tkanki łącznej ■ wymienia składniki krwi ■ przy pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	■ potrafi wskazać rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie ■ opisuje składniki krwi ■ przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem	■ wie na czym polega zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej ■ omawia funkcje składników krwi ■ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i przy niewielkiej pomocy nauczyciela rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	■ opisuje właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej ■ potrafi scharakteryzować rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi ■ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy obserwowanej tkanki	■ wykazuje związek istniejący między budową elementów krwi a pełnionymi przez nie funkcjami ■ samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie ilustracji rozpoznaje oraz opisuje elementy tkanki widziane pod mikroskopem
--	-------------------------	---	--	---	--	--

	4. Plazińce – zwierzęta, które mają płaskie ciało	■wskazuje miejsce występowania płazińców ■rozpoznaje na ilustracji tasiemca	■wskazuje na ilustracji elementy budowy tasiemca ■podaje drogi inwazji tasiemca do organizmu ■na podstawie schematu cyklu rozwojowego tasiemca opisuje żywiciela pośredniego	■wyjaśnia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia ■podaje znaczenie płazińców ■wskazuje rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca	■potrafi scharakteryzować wskazane czynności życiowe płazińców ■opisuje i omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem	■dokonuje analizy możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez plazińce ■ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka
	5. Nicienie – zwierzęta, które mają nitkowate ciało	■potrafi wskazać środowisko życia nicieni ■rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt	■wymienia charakterystyczne cechy nicieni ■omawia budowę zewnętrzną nicieni ■wymienia choroby wywołane przez nicienie	■podaje drogi inwazji nicieni do organizmu ■potrafi wyjaśnić, na czym polega „choroba brudnych rąk”	■opisuje objawy chorób wywołanych przez nicienie ■wyjaśnia znaczenie profilaktyki	■dokonuje analizy możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez nicienie ■przygotowuje prezentację np. PowerPoint) na temat chorób wywoływanych przez nicienie

						■potrafi scharakteryzować znaczenie nicieni w przyrodzie i dla człowieka
	6. Pierścienice (skąposzczety i pijawki) – zwierzęta, które mają segmentowane ciało	■potrafi rozpoznać pierścienice wśród innych zwierząt ■wskazuje środowisko życia pierścienic	■wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej pierścienic ■potrafi wyjaśnić znaczenie szczecinek	■opisuje i omawia środowisko i tryb życia pijawki ■na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę	■opisuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia ■opisuje wskazane czynności życiowe pierścienic	■zakłada hodowlę dżdżownic, wskazując, jak zwierzęta te przyczyniają się do poprawy struktury gleby ■potrafi ocenić znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka

III. Stawonogi (skorupiaki, owady i pajęczaki)	7. Stawonogi (skorupiaki, owady, pajęczaki)	■potrafi rozpoznać stawonogi wśród innych zwierząt ■wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów ■potrafi wymienić główne części ciała poszczególnych grup stawonogów	■wskazuje miejsca występowania stawonogów ■potrafi rozróżnić wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki	■wykazuje różnorodność miejsc życia stawonogów ■przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki ■potrafi opisać funkcje odnóży stawonogów	■opisuje wskazane czynności życiowe stawonogów ■omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków ■potrafi wymienić cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów ■potrafi wyjaśnić, czym jest oko złożone	■opisuje różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne ■dokonuje analizy cechy adaptacyjnych stawonogów, umożliwiających im opanowanie różnych środowisk
	9. Skorupiaki – stawonogi, które mają twardy pancerz	■podaje główne części ciała skorupiaków ■rozpoznaje skorupiaki wśród innych stawonogów	■ podaje środowiska występowania skorupiaków ■opisuje budowę zewnętrzną skorupiaków	■potrafi nazwać poszczególne części ciała u raka stawowego ■omawia wskazane czynności życiowe	■potrafi wyjaśnić związek między budową skorupiaków a środowiskiem ich życia ■podaje znaczenie skorupiaków w przyrodzie	■dokonuje analizy znaczenie skorupiaków w przyrodzie i dla człowieka
	10. Owady – stawonogi zdolne do lotu	■potrafi wymienić elementy budowy zewnętrznej owadów ■wymienia środowiska życia owadów ■rozpoznaje owady wśród innych stawonogów	■podaje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów ■na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	■na kilku przykładach potrafi omówić różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach ■na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka	■wyjaśnia na czym polega związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia ■na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka	■dokonuje analizy budowy narządów gębowych owadów i potrafi wyjaśnić jej związek z pobieranym pokarmem

IV. Kręgowce zmiennocieplne	11. Pajęczaki – stawonogi, które mają cztery pary odnóży	- potrafi wymienić środowiska występowania pajęczaków - rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów	- podaje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków - opisuje sposób odżywiania się pajęczaków	- na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków przedstawionych w podręczniku - na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków	- potrafi scharakteryzować sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli - opisuje odnoża pajęczaków	- dokonuje oceny znaczenia pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka - analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia
	12. Mięczaki – zwierzęta, które mają muszlę	- potrafi wymienić miejsca występowania mięczaków - wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka	- opisuje budowę zewnętrzną mięczaków - potrafi wskazać na ilustracjach elementy budowy mięczaków	na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu omawia czynności życiowe mięczaków	- potrafi wskazać różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów - opisuje znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka	- potrafi rozpoznać na ilustracji gatunki ślimaków - konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków
	13. Ryby – kręgowce środowisk wodnych	- wskazuje wodę jako środowisko życia ryb - potrafi rozpoznać ryby wśród innych zwierząt kręgowych	- na podstawie ilustracji opisuje budowę zewnętrzną ryb - przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie	- na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu omawia czynności życiowe ryb - potrafi nazwać płetwy i wskazać ich położenie	- potrafi wyjaśnić, na czym polega zmiennocieplność ryb - omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło	wyjaśnia zależność między budową zewnętrzną, czynnościami życiowymi ryb a ich przystosowaniem do życia w wodzie
			znajomości ich cech charakterystycznych	omawia proces wymiany gazowej u ryb		

14. Przegląd i znaczenie ryb	■potrafi wymienić kilka gatunków ryb przedstawionych w podręczniku ■nazywa rybę wskazaną przez nauczyciela	■wymienia przykłady zdobywania pokarmu przez ryby ■podaje nazwę ryby dwuśrodowiskowej	■kilkoma przykładami opisuje strategie zdobywania pokarmu przez ryby ■potrafi wymienić kilka nazw gatunkowych ryb żyjących w Bałtyku	■wyjaśnia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka ■potrafi wskazać zagrożenia i konieczność ochrony ryb	■potrafi wskazać związek, jaki istnieje między budową ryb a miejscem ich życia
15. Płazy – bezogonowe i ogoniaste. Kręgowce środowisk wodnolądowych	■podaje środowisko życia płazów ■potrafi wymienić części ciała płazów	■na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza ■podaje stadia rozwojowe żaby	■potrafi scharakteryzować przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie ■opisuje wybrane czynności życiowe płazów	■potrafi omówić cykl rozwojowy żaby i wykazać jego związek z życiem w wodzie i na lądzie ■rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy	■potrafi wyjaśnić, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach ■opisuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennością
16. Przegląd i znaczenie płazów	■wskazuje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe	■potrafi podać przykłady płazów żyjących w Polsce ■wymienia główne zagrożenia dla płazów	■rozpoznaje na ilustracji przykłady płazów ogoniastych, bezogonowych i beznogich ■opisuje główne zagrożenia dla płazów	■potrafi scharakteryzować płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie ■zna sposoby ochrony płazów	■dokonuje oceny znaczenia płazów w przyrodzie i dla człowieka ■wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów żyjących w Polsce
17. Gady – kręgowce, które opanowały ląd	■potrafi wymienić środowiska życia gadów ■omawia budowę zewnętrzną gadów	■potrafi wyjaśnić związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennością ■rozpoznaje gady wśród innych zwierząt	■potrafi wyjaśnić przystosowania gadów do życia na lądzie ■omawia tryb życia gadów	■charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów ■dokonuje analizy przebiegu wymiany gazowej u gadów	■dokonuje analizy pokrycia ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody ■potrafi wyjaśnić na czym polega związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia

IV. Kręgowce stałocieplne

	18. Przegląd i znaczenie gadów	■potrafi wskazać na ilustracji jaszczurki, krokodyla, węże i żółwie	■podaje środowiska życia gadów ■zna przyczyny zmniejszania się populacji gadów	■opisuje sposoby zdobywania pokarmu przez gady ■podaje sposoby ochrony gadów	■potrafi scharakteryzować gady występujące w Polsce ■wyjaśnia przyczyny wymierania gadów i podaje sposoby zapobiegania zmniejszaniu się ich populacji	■dokonuje oceny znaczenia gadów w przyrodzie i dla człowieka ■przygotowuje prezentację (np. PowerPoint) na temat gadów żyjących w Polsce
	19. Ptaki – kręgowce zdolne do lotu	■potrafi wymienić różnorodne siedliska występowania ptaków ■na żywym okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków ■rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy	■rozpoznaje rodzaje piór ■podaje elementy budowy jaja ■opisuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne	■opisuje przystosowania ptaków do lotu ■omawia budowę piór ■potrafi opisać proces rozmnażania i rozwój ptaków ■potrafi wykazać rolę piór w utrzymaniu stałocieplności	■dokonuje analizy budowy piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją ■wyjaśnia związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków ■potrafi wyjaśnić proces rozmnażania i rozwoju ptaków	■wykazuje związek istniejący między przebiegiem wymiany gazowej a przystosowaniem ptaków do lotu ■potrafi rozpoznać różne gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę (na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie)
	20. Przegląd i znaczenie ptaków	■potrafi wymienić przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach	■dokonuje oceny pozytywnego znaczenia ptaków w przyrodzie	■omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka ■potrafi wskazać zagrożenia dla ptaków	■potrafi omówić związek między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem spożywanego przez nie pokarmu ■podaje i opisuje sposoby ochrony ptaków	■potrafi omówić związek między stałocieplnością ptaków a środowiskiem i trybem ich życia ■korzysta z aplikacji do oznaczania popularnych gatunków ptaków

	21. Ssaki łożyskowe kręgowce, które karmią młode mlekiem	■wskazuje środowiska występowania ssaków	■opisuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki ■określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne	■potrafi wskazać cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków (na ilustracji lub na żywym obiekcie)	■omawia przystosowania ssaków do różnych środowisk życia	■potrafi wyjaśnić związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi
		■na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ssaków	■potrafi wymienić wytwory skóry ssaków	■potrafi wyjaśnić, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez nie stałocieplności ■opisuje proces rozmnażania i rozwój ssaków	■dokonuje charakteryzacji opieki nad potomstwem u ssaków ■identyfikuje wytwory skóry ssaków	środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością ■dokonuje analizy funkcji skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki
	22. Przegląd i znaczenie ssaków	■potrafi wymienić przystosowania ssaków do zróżnicowanych środowisk ich bytowania	■wyjaśnia zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym przez nie siedliskiem ■potrafi nazwać wskazane zęby ssaków	■rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje ■wyjaśnia znaczenie ssaków dla przyrody	■opisuje znaczenie ssaków dla człowieka ■potrafi wymienić zagrożenia dla ssaków	■wskazuje zagrożenia ssaków i podaje sposoby ich ochrony ■wyjaśnia przynależność człowieka do ssaków

- Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

2. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

- 1) odpowiedzi ustne na lekcjach (z 3 ostatnich jednostek lekcyjnych);
- 2) odpowiedzi ustne z więcej niż 3 jednostek lekcyjnych (po wcześniejszym uprzedzeniu);
- 3) wypowiedzi ustne lub kartkówki z bieżącej lekcji;
- 4) prace klasowe;
- 5) sprawdziany pisemne;
- 6) testy (zestawy punktowanych pytań lub zadań);
- 7) kartkówki;
- 8) wytwory uczniów;

9) dodatkowe prace związane z danym blokiem edukacyjnym, np. karty pracy.

Przez pojęcie **praca klasowa** rozumie się pisemne lub zdalne (online) sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia przeprowadzane w czasie zajęć szkolnych lub zajęć nauczania zdalnego, obejmujące większą partię materiału nauczania (więcej niż 5 jednostek lekcyjnych, np. dział, dłuższa lektura), trwające nie dłużej niż 45 minut. Nauczyciel jest zobowiązany podać termin oraz zakres pracy klasowej z tygodniowym wyprzedzeniem, określić zakres wymaganego materiału i sposób oceniania oraz wpisać datę pracy klasowej do e-dziennika.

W ciągu jednego tygodnia mogą odbyć się maksymalnie 2 prace klasowe. W ciągu jednego dnia może odbyć się jedna praca klasowa.

Klasa może zgodzić się na większą liczbę prac klasowych (głosowanie jawne uczniów obecnych na zajęciach zwykłą większością głosów).

Uczeń ma prawo pisać poprawkową pracę klasową, poprawkowy sprawdzian lub poprawkową kartkówkę, w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

Do e-dziennika wpisana zostaje wyższa nota.

Pracę klasową z takiego samego zakresu materiału pisze również uczeń, który nie był obecny w dniu przeprowadzania właściwej pracy klasowej.

Nauczyciel przeprowadza jedną poprawę pracy klasowej w terminie wspólnym dla wszystkich uczniów poprawiających daną pracę.

Przez pojęcie **sprawdzian** pisemny rozumie się pisemne lub zdalne sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia przeprowadzone w czasie zajęć szkolnych, obejmujące materiał nauczania z nie więcej niż 5 jednostek lekcyjnych, trwające nie dłużej niż 30 minut. Sprawdziany są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem (wpis do e-dziennika). W ciągu jednego tygodnia mogą odbyć się maksymalnie 3 sprawdziany. W ciągu jednego dnia może odbyć się jeden sprawdzian.

Klasa może zgodzić się na większą liczbę sprawdzianów (głosowanie jawne uczniów obecnych na zajęciach zwykłą większością głosów).

Uczeń nieobecny na sprawdzianie pisze go w innym terminie uzgodnionym z nauczycielem.

Przez pojęcie **kartkówka** rozumie się pisemne lub zdalne sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia przeprowadzone w czasie zajęć szkolnych, obejmujące materiał nauczania tylko z ostatniej jednostki lekcyjnej, trwające nie dłużej niż 15 minut. Kartkówki nie muszą być zapowiadane.

Zgłoszenie przez ucznia nieprzygotowania do lekcji zwalnia go od pisania kartkówki.

Przez pojęcie **odpowiedź ustna** rozumie się ustne sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia w czasie zajęć szkolnych, obejmujące materiał nauczania z nie więcej niż 3 ostatnich lekcji.

3. Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z biologii

Warunki i tryb uzyskiwania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zostały określone w Statucie szkoły (Rozdział 9 paragraf 93).

nauczyciel przedmiotu: Karolina Bartold